

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2021. gada 19. februārī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs
Aldis Laviņš, tiesneši Daiga Rezevska un Jānis Neimanis,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [...] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 9/2021),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.¹⁵ panta astoto daļu redakcijā, kas bija spēkā no 2020. gada 5. aprīļa līdz 2020. gada 30. jūnijam, (turpmāk – apstrīdētā likuma norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 90. pantam un Ministru kabineta 2018. gada 27. novembra noteikumu Nr. 719 „Kārtība, kādā transportlīdzekļa vadītājam nosaka alkohola koncentrāciju asinīs un izelpas gaisā un konstatē narkotisko vai citu apreibinošo vielu ietekmi” (turpmāk – Noteikumi Nr. 719) 3. un 4. punktu redakcijā, kas bija spēkā no 2020. gada 23. aprīļa līdz 2020. gada 30. jūnijam, (turpmāk – apstrīdētās noteikumu normas, bet kopā ar apstrīdēto likuma normu – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Satversmes 90. pantam un Ceļu Satiksmes likuma 43.⁵ panta pirmajai daļai.

2. Apstrīdētā likuma norma redakcijā, kas bija spēkā no 2020. gada 5. aprīļa līdz 2020. gada 30. jūnijam, noteica, ka par atteikšanos no pārbaudes alkohola koncentrācijas noteikšanai, narkotisko vai citu apreibinošo vielu ietekmes pārbaudes uzliek naudas sodu velosipēda un mopēda vadītājam simt septiņdesmit *euro* apmērā, bet cita transportlīdzekļa vadītājam piemēro administratīvo arestu no desmit līdz piecpadsmit diennaktīm, uzliek naudas sodu no tūkstoš divsimt līdz tūkstoš četrsimt *euro* un atņem transportlīdzekļu vadīšanas tiesības uz četriem gadiem.

Noteikumu Nr. 719 3. punkts redakcijā, kas bija spēkā no 2020. gada 23. aprīļa līdz 2020. gada 30. jūnijam, noteica: „Pirms tiek veikta transportlīdzekļa vadītāja pārbaude alkohola koncentrācijas noteikšanai izelpotajā gaisā, darbinieks informē transportlīdzekļa vadītāju par administratīvo atbildību, ja transportlīdzekļa vadītājs atsakās no minētās pārbaudes veikšanas.”

Noteikumu Nr. 719 4. punkts redakcijā, kas bija spēkā no 2020. gada 23. aprīļa līdz 2020. gada 30. jūnijam, noteica: „Ja transportlīdzekļa vadītāja pārbaudi alkohola koncentrācijas noteikšanai izelpotajā gaisā nav iespējams veikt, transportlīdzekļa vadītāju pēc iespējas ātrāk nogādā tuvākajā šo noteikumu 1. pielikumā minētajā ārstniecības iestādē, kurā tiek veikta transportlīdzekļa vadītāja medicīniskā pārbaude.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei, bet atbilstoši šā panta 3. punktam – lietas par Ministru kabineta noteikumu normu atbilstību augstāka juridiska spēka normām. Pieteikumā ir ietverts prasījums par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa normas atbilstību Satversmei un Noteikumu Nr. 719 normu atbilstību Ceļu satiksmes likuma un Satversmes normām. Līdz ar to prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē ietverto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs atbilstoši apstrīdētajai likuma normai saukts pie administratīvās atbildības saistībā ar atteikšanos veikt alkohola koncentrācijas pārbaudi, izmantojot portatīvo mērierīci alkohola koncentrācijas noteikšanai. Pieteikuma iesniedzējs no minētās pārbaudes esot atteicies, uzskatot, ka šādā gadījumā viņam atbilstoši apstrīdētajām noteikumu normām tiks veikta medicīniskā pārbaude. Pēc Pieteikuma iesniedzēja ieskata, viņš saukts pie administratīvās atbildības, jo apstrīdētās normas nav pietiekami skaidras. Tādējādi esot aizskartas viņam Satversmes 90. panta pirmajā teikumā ietvertās tiesības.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Satversmes tiesas likuma 18. panta otrā daļa noteic, ka vairāku aktu apstrīdēšana vienā pieteikumā pieļaujama vienīgi šajā likumā norādītajos gadījumos. Satversmes tiesa ir atzinusi: ņemot vērā Satversmes tiesas procesa

ekonomijas principu, atsevišķos gadījumos viena pieteikuma ietvaros var apstrīdēt arī vairāku normatīvo aktu normas, kas regulē savstarpēji cieši saistītus tiesību jautājumus (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2. kolēģijas 2008. gada 29. jūlija lēmumu par lietas ierosināšanu pēc pieteikuma Nr. 75/2008*).

Apstrīdētajā likuma normā bija paredzēta administratīvā atbildība par citstarp atteikšanos no pārbaudes alkohola koncentrācijas noteikšanai, savukārt apstrīdētās noteikumu normas regulēja šīs pārbaudes uzsākšanas un veikšanas kārtību. Tādējādi apstrīdētās normas regulē savstarpēji cieši saistītus tiesību jautājumus un to satversmības izvērtēšana vienas lietas ietvaros varētu veicināt lietu vispusīgu un ātru izskatīšanu.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta otrajā daļā noteiktajām prasībām.

7. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu pieteikumu var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt aizskartās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem secināms, ka Pieteikuma iesniedzējs ir izmantojis visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem. Proti, viņš ir pārsūdzējis pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas kārtībā, savukārt apelācijas instances tiesas spriedums nav pārsūdzams un ir stājies spēkā.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas pirmo teikumu pieteikumu Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās.

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no **(datums)**, kad ir pieņemts un stājies spēkā Vidzemes apgabaltiesas spriedums, ar kuru Pieteikuma iesniedzējam nelabvēlīgais pirmās instances tiesas spriedums atstāts negrozīts. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2021. gada 20. janvārī. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtās daļas pirmajā teikumā noteiktajām prasībām.

8. Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkts noteic, ka pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums. Juridiskais pamatojums Satversmes tiesas likuma izpratnē nozīmē juridisko argumentāciju, kurā pamatota apstrīdētās normas neatbilstība pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka tiesību normai. Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

8.1. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētās normas neatbilst Satversmes 90. pantam, jo tās nav pietiekami skaidras. Proti, neesot pieļaujams, ka transportlīdzekļa vadītājam savu pienākumu noskaidrošanas nolūkā būtu jāatrod un jāinterpretē tiesību normas, kas iekļautas vairākos normatīvajos tiesību aktos, jārisina tiesību normu kolīzijas un jālasa normatīvo tiesību aktu anotācijas. Turklāt ceļu satiksmes jomā tiesiskajam regulējumam vajagot būt tik skaidram, lai personai šā tiesiskā regulējuma satura noskaidrošanai nebūtu nepieciešama juridiskā palīdzība.

Satversmes 90. pants ietver valsts pienākumu radīt mehānismu, kas nodrošina personu informētību par tiesisko regulējumu un tā saturu. Savukārt personai ir subjektīvās publiskās tiesības tikt pienācīgi informētai par tās tiesībām un arī pienākumiem. Satversmes 90. pantā citstarp ietverti tiesību normu kvalitātes kritēriji, atbilstoši kuriem ikvienai tiesību normai jābūt pieejamai, kā arī pietiekami skaidrai un paredzamai (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2019. gada 18. aprīļa lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2018-13-03 12.1. punktu*).

Satversmes tiesa norādījusi, ka tiesību normas skaidrība un paredzamība ir vērtējama, pamatojoties uz tās interpretāciju. Proti, tiesību norma ir atzīstama par neskaidru tad, ja ar interpretācijas paņēmieni palīdzību nav iespējams noskaidrot tās patieso jēgu (*sk. Satversmes tiesas 2011. gada 30. marta sprieduma lietā Nr. 2010-60-01 15.2. punktu*). Tiesību norma var būt pietiekami skaidra un paredzama arī tad, ja pareizas tiesību normas interpretācijas veikšanai personai var būt nepieciešamas specifiskas juridiskas zināšanas un attiecīgi arī atbilstoša juridiskā palīdzība (*sk. Satversmes tiesas 2019. gada 21. februāra sprieduma lietā*

Nr. 2018-10-0103 18.1. punktu). Tomēr pieteikumā nav pamatots tas, kāpēc minētās Satversmes tiesas judikatūras atziņas nebūtu attiecināmas uz Pieteikuma iesniedzēja situāciju.

Kolēģija arī vērs uzmanību uz to, ka tiesību normu piemērošanas, kā arī vispārējās jurisdikcijas tiesu nolēmumu tiesiskuma kontrole nav Satversmes tiesas kompetencē (*sk. Satversmes tiesas 2017. gada 17. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2017-01-01 11. punktu*).

Līdz ar to pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Satversmes 90. pantam ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

8.2. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētās noteikumu normas ir izdotas, pārkāpjot Ceļu satiksmes likuma 43.⁵ panta pirmajā daļā Ministru kabinetam ietvertā pilnvarojuma robežas.

No Satversmes tiesas judikatūras izriet: vērtējot, vai Ministru kabineta noteikumu norma ir izdota likumdevēja noteiktā pilnvarojuma robežās, jāpārbauda, vai šī norma sasniedz likumdevēja noteikto mērķi un nav pretrunā ar vispārējiem tiesību principiem un citām Satversmes normām, starptautiskajām un Eiropas Savienības tiesību normām, kā arī citiem likumiem (*sk. Satversmes tiesas 2020. gada 20. marta sprieduma lietā Nr. 2019-10-0103 32.3.1. punktu un 2020. gada 28. septembra sprieduma lietā Nr. 2019-37-0103 29.3. punktu*).

Pēc Pieteikuma iesniedzēja ieskata, apstrīdēto noteikumu normu neatbilstība Ceļu satiksmes likuma 43.⁵ panta pirmajai daļai izriet no tā, ka šī norma neparedz rīcības brīvību izvēlēties, vai veikt alkohola koncentrācijas pārbaudi transportlīdzekļa vadītāja izelpotajā gaisā ar amatpersonas rīcībā esošo portatīvo mēraparātu vai arī nogādāt transportlīdzekļa vadītāju ārstniecības iestādē medicīniskās pārbaudes veikšanai. Tomēr šādu vispārīgu apgalvojumu nevar uzskatīt par juridisko pamatojumu Satversmes tiesas likuma izpratnē.

Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums par apstrīdēto noteikumu normu iespējamo neatbilstību Ceļu satiksmes likuma 43.⁵ panta pirmajai daļai neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu un sesto daļu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 9/2021).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Aldis Laviņš